

Møtedato: 24.04.2023
Arkivnr.: 2023/24

Saksbeh/tlf:
Sykehusledelsen og stabspersonell

Sted/Dato:
Sandnessjøen/ 18.04.2023

Styresak 37-2023

Revidert budsjett 2023

Styret har i sak nr 109-2022 behandlet Budsjett 2023. I denne saken skal styret behandle Revidert budsjett 2023 med oppdaterte økonomiske rammebetingelser og en oppdatering av omstillingsplanen.

Styret i Helgelandssykehuset HF inviteres til å fatte følgende vedtak:

1. Styret i Helgelandssykehuset HF vedtar Revidert budsjett 2023.

Sandnessjøen, den 18. april 2023

Lena Nielsen
Administrerende direktør

Vedlegg:

1. Revidert Budsjett 2023
2. Helse Nord styresak 21-2023 Budsjett 2023 – justering av rammer nr. 1

1.0 Innledning

Basert på store utfordringer i helseforetakene i Helse Nord er det vedtatt at helseforetakene skal behandle budsjett 2023 med oppdatert risikovurdert omstillingsplan på nytt.

For Helgelandssykehuset var utfordringene på 10,0 mill.kr i omstillingsutfordring etter behandling av budsjett 2023. Foretaket hadde som en av forutsetningene lagt til grunn kostnader til Nye Helgelandssykehuset på 10,0 mill.kr som en del av redusert resultatkrav. Dette ble ikke tatt til følge av Helse Nord med bakgrunn av at prosjektet ble stanset i Helse Nord styret. Basert på denne omstillingsutfordringen er styret i Helgelandssykehuset i foretaksmøte bedt om å behandle Revidert budsjett 2023 med oppdatert omstillingsplan.

Foretaket har fått oppdatert økonomiske rammebetingelser med en engangsbevilgning på 21,0 mill.kr og økt økonomisk rammebetingelse på 35,0 mill.kr.

Foretaket har fortsatt stor risiko med økonomisk effekt av tiltaksplanen på 170,6 mill.kr som ble vedtatt for 2023. Det foreslås derfor å se omstillingsplanen over to år, da innføring av nye tiltak tar tid. Det er vedtatt en overføring av all akutt- og døgnvirksomhet fra Mosjøen til Sandnessjøen. Den økonomiske gevinsten ved å redusere antall vaktlinjer og døgn drift er i styresak 9-2023 beregnet til ca. 45.0 mill. kr per år. Dette tiltaket har startet opp i 2023, omstillingsprosessen som skal gjennomføres tar noe tid, og gjennomføres i løpet av 2024.

2.0 Bakgrunn

2.1 Ny behandling av budsjett 2023 og omstillingsplan

Helse Nord vedtok i foretaksmøte 16. mars 2023 at:

1. *For å sikre økonomisk bærekraft i 2023 og i økonomisk langtidsplan skal XX HF*
 - a. *innen utgangen av april 2023 styrebehandle budsjett 2023 på nytt i tråd med de nye forutsetningene. Budsjettet skal vedtas med en komplett og oppdatert risikovurdert omstillingsplan for 2023.*
 - b. *gjennomføre nødvendig omstilling slik at helseforetaket i 2024 har økonomisk bærekraft for å håndtere drift og investeringer.*
 - c. *innen utgangen av april 2023 fremlegge bærekraftsanalyse og forslag til økonomisk langtidsplan for perioden 2024 – 2031, hvor år 2024 er innrettet slik at drift og investeringer er i balanse innenfor tilgjengelige rammer.*

Med bakgrunn i dette skal styret i Helgelandssykehuset vedta Revidert budsjett 2023 basert på de nye forutsetninger som er gitt med en oppdatert omstillingsplan.

2.2 Opprinnelig omstillingsutfordring

Styret i Helgelandssykehuset fikk i desember forelagt følgende omstillingstabell:

OMSTILLINGSUTFORDRING (mill. kroner)	
Prognose i år (Avvik fra resultatkrav):	-186,0
Endring resultatkrav RHF:	26,0
<i>Redusert resultatkrav RHF</i>	<i>-10,0</i>
Endring inntekter:	
Inntektsmodell somatikk	-4,8
Inntektsmodell psykisk helsevern	-5,6
Inntektsmodell TSB	11,7
Div. tilskudd og styrkninger	4,2
Styrkning HF estimat	7,3
Økt rente inntekter	10,0
SUM endring inntekter	22,8
Endring kostnader:	
Redusert avskrivningskostnad åpningsbalanse	-9,4
Endring øvrige avskrivninger	3,0
IKT kostnader (økning 2023)	4,5
SUM endring kostnader	-1,9
Egne prioriteringer:	
Nye Helgelandssykehuset	-13,5
DMS Sør-Helgeland (helårseffekt av stillinger)	5,0
Andre prioriteringer og styrkninger	
Økning ABIOK/Lærlinger	1,8
SUM endring egne prioriteringer	-6,7
Sum brutto omstillingsutfordring	- 170,6
Tiltaksplan	
Aktivitet	-21,2
Redusert personellkostnader	-107,5
Datakvalitet og inntekter	-4,9
Reduserte kostnader	-37,0
Uløst omstillingsutfordring	0,0

En av forutsetningene som ble lagt i omstillingsutfordringene var redusert resultatkrav fra Helse nord på 10,0 mill.kr i forbindelse med kostnader til Nye Helgelandssykehuset. Dette innspillet ble ikke tatt til følge. Konsekvensen av dette var at Helgelandssykehuset har en omstillingsutfordring på 10.0 mill.kr for budsjett 2023 basert på de opprinnelige forutsetningene.

3.0 Revidert budsjett 2023

3.1 Oppdaterte rammebetingelser

I Helse Nord sin styresak nr 21-2023 Budsjett 2023 – justering av rammer nr.1 ble det vedtatt følgende tildelinger:

Budsjett 2023 (mill. kroner)	FIN	UNN	NLSH	HSYK	RHF	SUM	
Brutto omstillingsbehov	-232	-412	-283	-180		-1 107	
Effekt vedtatte tiltak	121	412	283	170		986	
Uløst omstillingsutfordring styresaker	-111	0	0	-10		-121	
Omstillingsbehov korrigeret av RHF		-100	-60				
Ny uløst omstillingsutfordring i vedtatte budsjetter	-111	-100	-60	-10		-281	
Omstillingsbevilgning 2023 fordelt etter modell i styresak 04-2023	24	77	48	21	-	170	-
Omstillingsbevilgning 2023 foreslått i denne sak	20						20
Fordeling etter inntektsmodell foreslått i denne sak	40	126	78	35	-		279
Sum ekstra bevilgninger	84	203	126	56	-	170	299
Uløst omstilling 2023 etter fordeling av ekstrabevilgninger	-	27	103	66	-	170	18

For Helgelandssykehuset medfører dette 21,0 mill.kr i engangsbevilgning for 2023 og 35,0 mill.kr i økte økonomiske rammebetingelser.

3.2 Budsjett justering

Den oppdaterte basisrammen for 2023 er fordelt internt og brukt til følgende i foretaket.

Økt ramme på 35,0 mill.kr er fordelt til klinikkene som økt priskompensasjon i henhold til intern modell. Dette medfører at budsjettet blir justert opp i henhold til den økte prisstigningen som foretaket og klinikkene har hatt.

Engangsbevilgning på 21,0 mill.kr er fordelt til 1,0 mill.kr til organisasjonsutvikling mellom lokasjoner. Øvrige 20,0 mill.kr er ikke fordelt ut men holdes sentralt for dekning til uløst omstillingsutfordring på fellesområdet og for å redusere risikoen på effekten av tiltaksgjennomføring.

3.3 Oppdatert omstillingsutfordring

Omstillingstabellen under tar utgangspunkt i den opprinnelig omstillingsutfordring vist i tabell under punkt 2.2 over, som ble vedtatt i Budsjett 2023. Tabellen under er oppdatert med (i blått) endelig resultatavvik for 2022. Det vil si avvik fra resultat mot resultatkrav. I tillegg er tabellen oppdatert med ekstra midler tildelt på grunn av manglende priskompensasjon. Engangsbevilgning for 2022 er trukket tilbake, mens tildelinger for 2023 er lagt inn. Dette medfører at omstillingsutfordringen er redusert fra 170,6 til 119,8 mill.kr.

OMSTILLINGSUTFORDRING (mill. kroner)	
Resultat 2022 (Avvik fra resultatkrav):	-141,7
Endring resultatkrav RHF:	26,0
Økt basisbevilgning 2022 (tilbakeføring)	-39,5
Engangsbevilgning 2023	21,0
Økt basisbevilgning 2023	35,0
Endring inntekter:	
Inntektsmodell somatikk	-4,8
Inntektsmodell psykisk helsevern	-5,6
Inntektsmodell TSB	11,7
Div. tilskudd og styrkninger	4,2
Styrkning HF estimat	7,3
Økt rente inntekter	10,0
SUM endring inntekter	39,3
Endring kostnader:	
Redusert avskrivningskostnad åpningsbalanse	-9,4
Endring øvrige avskrivninger	3,0
IKT kostnader (økning 2023)	4,5
SUM endring kostnader	-1,9
Egne prioriteringer:	
Nye Helgelandssykehuset	-13,5
DMS Sør-Helgeland (helårseffekt av stillinger)	5,0
Økning ABIOK/Læringer	1,8
SUM endring egne prioriteringer	-6,7
Sum brutto omstillingsutfordring	- 119,8
Tiltaksplan	
Aktivitet	-21,2
Redusert personellkostnader	-107,5
Datakvalitet og inntekter	-4,9
Reduserte kostnader	-37,0
Løst omstillingsutfordring	50,8

Med en oppdatert omstillingsutfordring på 119,8 mill.kr der den opprinnelige tiltaksplanen på 170,6 mill.kr gir dette en løst omstillingsutfordring på 50,8 mill.kr. Som beskrevet i budsjettsaken var det stor risiko for tiltaksgjennomføring og effekt.

3.4 Oppdatert omstillingsplan

Tiltaksplanen for 2023 er på 170,6 mill.kr og som det ble skrevet i budsjett 2023 saken:

Det legges frem for styret et budsjett i balanse, men dette er et budsjett som inneholder noen tiltak med stor risiko. Det er helt avgjørende at man lykkes med forutsetningene som ligger i hovedtiltaket "Aktivitetsbasert ressursplanlegging", og at man lykkes med å omstille driften til mer effektiv utnyttelse av alle ressurser. Det er nødvendig med tett oppfølging og budsjettlojalitet i alle ledd, og at den enkelte klinikk og staber samarbeider tett med å løse oppdraget om drift, innenfor de tildelte rammer. Vi ser at organisasjonen nå tilnærmer seg dette på en mer omforent måte, men det er enda mye endringsarbeid som gjenstår. Derfor er også tiltak ut over det som er presentert i budsjettet under arbeid, noen av disse henger sammen med og arbeides med på regionalt nivå, slik at flere tiltak kan iverksettes dersom hovedtiltakene ikke får ut forventet effekt på kort sikt. I denne saken, og i virksomhetsrapport for november er det lagt frem mer overordnet mulige kategorier av tiltak i tillegg til de konkrete tiltakene vi planlegger for. Dette er i samråd med Helse Nord slik at vi kan planlegge tiltak på en strukturert måte i regionen, på områder det kan være behov for å se tiltakene i sammenheng.

Aktivitetsbasert ressursplanlegging

Det største tiltaket i Helgelandssykehuset som forventes å gi effekt i 2023 er aktivitetsbasert ressursplanlegging. Det er viktig å presisere at arbeidet ikke er et isolert, tidsbegrenset prosjekt, men innføringen av en ny metodikk for ressursplanlegging som skal bidra til mest mulig optimal planlegging av ressurser i lang tid fremover. Selv om prosjektet i hovedsak er et kvalitetsarbeid for å drive faktabasert, strukturert og samskapt planlegging, så skal forbedret planlegging gi økonomiske besparelser.

Prosjektet har hittil hatt stort fokus på enkeltelementer i prosjektet som bemanningsfaktor og kalenderplan og andre nødvendige avklaringer som vil hjelpe i det videre arbeidet, der noen enheter også har fått arbeidet godt med elementene i prosjektmetodikken, men framover skal hele foretaket arbeide mer sammen og målrettet med denne prosjektmetodikken som er grunnsteinen i arbeidet. Dette innebærer å grundigere gjennomgå de 6 ulike fasene som gjelder bl.a. analyser for å fremskaffe ytterligere styringsinformasjon, flaskehalsarbeid, videreutvikling av felles "verktøykasse" med ressursplanleggingsverktøy, samt oppgavefordeling i og mellom enheter.

Flere av enhetene som begynte i 2021 og 2022 og dermed har lengre erfaring, viser stor forbedring i selve ressursplanleggingen i år. I mange enheter er det gjort godt arbeid knyttet til fordeling av ressurser, samsvar mellom bemanningsplan og selve arbeidsplanen som legges, og analyser viser at kvaliteten på dette aspektet av planleggingsfasen har økt betydelig. Likevel er det i begynnelsen av året utfordringer knyttet til blant annet sykefravær og andre aspekter, som gjør at ikke alle disse endringene vises i regnskapet enda. Det at planleggingsfasen viser økt kvalitet er likevel grunnleggende for å oppnå økt tiltakseffekt utover året, og ved at dette for mange nå er på plass gir også rom for å arbeide mer med de andre fasene i prosjektet. Enhetene som nylig er startet opp i 2023 har naturligvis ikke

kommet like langt i arbeidet, men over tid forventes også at disse enhetene vil få økt kvalitet i planleggingsarbeidet.

Prosjektet skal også fortsette å arbeide med harmonisering mellom like enheter på klinikkene. Harmoniseringen innebærer at man ser både på ressursfordeling av helsepersonell og støtteressurser for enheter som i noen grad kan sammenlignes, men også prosesser, der målet er å komme frem til den mest optimale løsningen av ressursplanlegging.

Utvidet sommerstegning

I forbindelse med bemanningsutfordringer ved fødeavdelingene, ble det foreslått som et tiltak å utvide den alternerende sommer stenging av fødeavdelingene til 8+8 uker. Det vises til styresak 5-2023 "Alternerende stenging fødeavdelinger". Styret i Helgelandssykehuset HF valgte ikke å gå for denne løsningen, men videreføre dagens ordning med 4+4 uker alternerende stenging av fødeavdelingene. Den eventuelle besparelse dette tiltaket kunne gi på bemanningskostnader må tas på andre områder.

Omstillingsplan og nye tiltak

Med oppdaterte økonomiske rammer er risikoen for å ikke oppnå resultatkravet redusert, men med en prognose på -10,0 mill.kr for 2023 etter februar regnskapet viser at foretaket fortsatt må styrke tiltaksarbeidet. En foreløpig antakelse er at foretaket ikke greier å oppnå resultatkravet i 2023. Det har vært forespeilet en ny tiltakspakke 5 hvis foretaket ikke greier å snu driften i tilstrekkelig positiv retning. Innføring av nye tiltak som skal gi effekt i 2023 er krevende, da innføring av allerede tiltakspakker ennå ikke er ferdigstilt. Omstillingsplanen bør sees over 2 år, da effekten ikke vil få en helårseffekt i 2023. I denne sammenhengen ble det i styresak 9,10 og 11 den 22.02.2023 fattet vedtak av styret i Helgelandssykehuset HF om overføring av all akutt- og døgnvirksomhet fra Mosjøen til Sandnessjøen. Den økonomiske gevinsten ved å redusere antall vaktlinjer og døgndrift er i styresak 9-2022 beregnet til ca. 45. mill. kr per år, og vil uten sammenlikning være det viktigste tiltaket for å gi varig bedring av foretakets økonomiske situasjon og bæreevne med tanke på videre utvikling av Nye Helgelandssykehuset. Dette sees som et ledd i tiltakspakke 5, men vil ikke gi en positiv økonomisk effekt i 2023, og er derfor en del av omstillingspakken som må sees over 2 år.

I forbindelse med overføring av all akutt- og døgnvirksomhet fra Mosjøen til Sandnessjøen vil dette medføre en betydelig tilpasning og reovering av bygg, som behandlet i styresak 10-2023 den 28.februar. Reoveringen og oppgraderingen i denne sammenhengen vil medføre kostander både som investeringer og vedlikehold. Dette kan medføre høyere vedlikeholdskostnader for 2023, enn det som ble planlagt i budsjett.